

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ФІНАНСИ»

Освітньо-професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 07 *Управління та адміністрування*

Спеціальність: 076 *Підприємництво, торгівля та біржова діяльність*

Освітньо-професійна програма: *«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»*

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні семінарські	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Загальний обсяг, годин	Екзамен / залік
Денна	II	4	30	15	3	102	150	залік

Тернопіль – 2023

Робоча програма складена викладачем Вацлавським О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії
фінансово-економічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2023р.

Голова циклової комісії

Мирослава ОПРИСОК

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, освітній ступінь</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		<i>денна форма навчання</i>
Модулів – 3	Галузь знань 07 “Управління та адміністрування”	Нормативна
	Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр	Лекції – 30 год.
		Практичні (лаб.) – 15 год.
		Інд. робота – 3 год.
		Самостійна робота - 102 год.
		Вид контролю: 3 модулі, підсумковий контроль - (залік)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Фінанси” є: надання фундаментальних знань щодо необхідності та значення фінансів, їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства з метою усвідомлення студентами суті фінансів і тенденцій розвитку фінансових відносин та їх особливостей у сфері державних фінансів, фінансів суб’єктів господарювання та домогосподарств.

Завдання:

- засвоїти теоретичні засади фінансів, з’ясувати їх суть та характерні ознаки, необхідність існування фінансів та значення в економічному житті суспільства;
- опанувати закономірності розвитку фінансових відносин між державою, господарюючими суб’єктами та населенням;
- засвоїти засади фінансової політики держави і механізму її реалізації, набути практичних навиків розробки такої політики;
- засвоєння основ виконання державного та місцевих бюджетів в Україні в умовах функціонування казначейської системи;
- засвоєння повноважень, відповідальності і функцій органів фінансового контролю у процесі виконання бюджету;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності;

формування мотивації до освоєння основ фінансів та сприяння поглибленню у студентів інтересу до даної дисципліни.

Основні методи навчання:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методичні прийоми навчання:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- кооперативне навчання;
- метод усного контролю;
- метод письмового контролю (тематичний контроль, модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод тестового контролю (модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод самоконтролю.

Основні вміння:

У результаті вивчення дисципліни «Фінанси» студенти повинні знати:

- теоретичні та організаційно-правові основи фінансів;

- повноваження, відповідальність і функції органів казначейства у процесі виконання бюджету;
- порядок організації діяльності органів казначейства щодо касового виконання державного та місцевих бюджетів;
- особливості здійснення органами казначейства операцій з касового виконання дохідної та видаткової частин державного та місцевих бюджетів;
- порядок здійснення обліку та контролю за виконання державного та місцевих бюджетів в системі казначейства.

У результаті вивчення дисципліни «Фінанси» студенти повинні вміти:

- раціонально поєднувати теоретичні положення з аналізом цифрового матеріалу;
- зіставляти, аналізувати, узагальнювати досліджуваний матеріал;
- володіти необхідною фінансовою термінологією;
- працювати з нормативною базою, що регламентує казначейську справу в Україні;
- набути навичок застосування засвоєних знань у практичній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Плани лекцій – 30 год.

Тема 1. Необхідність, сутність і роль фінансів – 4 год.

План.

- 1.1. Необхідність та сутність фінансів.*
- 1.2. Моделі фінансових відносин у суспільстві.*
- 1.3. Функції і роль фінансів.*

Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм – 4 год.

План.

- 2.1. Поняття фінансової системи: структура та характеристика.*
- 2.2. Фінансова політика: зміст, завдання та основні напрямки.*
- 2.3. Фінансовий механізм: поняття та основні елементи.*
- 2.4. Фінансове планування: суть, рівні планування та основні завдання.*

Тема 3. Податкова система держави – 4 год.

План.

- 3.1. *Сутність, призначення та функції податків.*
- 3.2. *Класифікація податків: основні ознаки та їх характеристика.*
- 3.3. *Основні види податків та механізм їх обчислення.*
- 3.4. *Поняття податкової системи та вимоги до неї.*
- 3.5. *Податкова політика: поняття, основні завдання, її принципи та цілі.*

Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави – 4 год.

План.

- 4.1. *Бюджетна система і бюджетний устрій.*
- 4.2. *Бюджетний процес. Бюджетне планування та прогнозування.*
- 4.3. *Міжбюджетні відносини.*
- 4.4. *Класифікація доходів бюджету в Україні.*

Тема 5. Державні доходи та видатки – 4 год.

План.

- 5.1. *Економічна сутність державних доходів.*
- 5.2. *Класифікація доходів бюджету в Україні.*
- 5.3. *Сутність, характеристика та склад державних видатків.*
- 5.4. *Бюджетний дефіцит.*

Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання (СГ) та неприбуткових організацій – 2 год.

План.

- 6.1. *Фінансові відносини підприємницьких структур.*
- 6.2. *Фінансовий механізм управління підприємством.*
- 6.3. *Фінанси некомерційних установ та організацій.*
- 6.4. *Фінанси громадських організацій та добродійних фондів.*

Тема 7. Фінансовий ринок – 4 год.

План.

7.1. Сутність фінансового ринку та його структурні складові.

7.2. Суб'єкти фінансового ринку.

7.3. Фінансові активи і фінансові інструменти ринку.

Тема 8. Державний кредит – 2 год.

План.

8.1. Суть і значення державного кредиту.

8.2. Форми державного кредиту та їх характеристика.

Тема 9. Міжнародні фінанси – 2 год.

План.

9.1. Сутність міжнародних фінансів.

9.2. Суб'єкти міжнародних фінансових відносин.

9.3. Міжнародні довгострокові кредити.

4. Структура навчальної дисципліни

з дисципліни “Фінанси”. Денна форма навчання

№	Тема	Г о д и н и			
		Лекції	Практичні	ІРС	СРС
1.	Тема 1. <i>Необхідність, сутність і роль фінансів</i>	4	2		10
2.	Тема 2. <i>Фінансова система та фінансовий механізм</i>	4	2	1	10
3.	Разом за модулем № 1	8	4		20
4.	Тема 3. <i>Податкова система держави</i>	4	2		10
5.	Тема 4. <i>Бюджет і бюджетна система держави</i>	4	2		10
6.	Тема 5. <i>Державні доходи та видатки</i>	4	2	1	10
7.	Тема 6. <i>Фінанси суб'єктів господарювання (СГ) та неприбуткових організацій</i>	2	4		10
8.	Тема 7. <i>Фінансовий ринок</i>	4	2		10
9.	Разом за модулем № 2	18	9		50
10.	Тема 8. <i>Державний кредит</i>	2	1		16

11.	Тема 9. Міжнародні фінанси	2	1	1	16
12.	<i>Разом за модулем № 3</i>	4	2		32
13.	Всього годин: 150	30	15	3	102

5. Тематика практичних занять – 15 годин.

Практичне заняття. Необхідність, сутність і роль фінансів – 4 год.

План.

- 1.1. *Необхідність та сутність фінансів.*
- 1.2. *Моделі фінансових відносин у суспільстві.*
- 1.3. *Функції і роль фінансів.*

Практичне заняття. Фінансова система та фінансовий механізм – 4 год.

План.

- 2.1. *Поняття фінансової системи: структура та характеристика.*
- 2.2. *Фінансова політика: зміст, завдання та основні напрямки.*
- 2.3. *Фінансовий механізм: поняття та основні елементи.*
- 2.4. *Фінансове планування: суть, рівні планування та основні завдання.*

Рубіжна атестація № 1

Практичне заняття. Податкова система держави – 4 год.

План.

- 3.1. *Сутність, призначення та функції податків.*
- 3.2. *Класифікація податків: основні ознаки та їх характеристика.*
- 3.3. *Основні види податків та механізм їх обчислення.*
- 3.4. *Поняття податкової системи та вимоги до неї.*
- 3.5. *Податкова політика: поняття, основні завдання, її принципи та цілі.*

Практичне заняття. Бюджет і бюджетна система держави – 4 год.

План.

- 4.1. *Бюджетна система і бюджетний устрій.*
- 4.2. *Бюджетний процес. Бюджетне планування та прогнозування.*

4.3. Міжбюджетні відносини.

4.4. Класифікація доходів бюджету в Україні.

Практичне заняття. Державні доходи та видатки – 4 год.

План.

5.1. Економічна сутність державних доходів.

5.2. Класифікація доходів бюджету в Україні.

5.3. Сутність, характеристика та склад державних видатків.

5.4. Бюджетний дефіцит.

Практичне заняття. Фінанси суб'єктів господарювання (СГ) та неприбуткових організацій – 2 год.

План.

6.1. Фінансові відносини підприємницьких структур.

6.2. Фінансовий механізм управління підприємством.

6.3. Фінанси некомерційних установ та організацій.

6.4. Фінанси громадських організацій та добродійних фондів.

Практичне заняття. Фінансовий ринок – 4 год.

План.

7.1. Сутність фінансового ринку та його структурні складові.

7.2. Суб'єкти фінансового ринку.

7.3. Фінансові активи і фінансові інструменти ринку.

Рубіжна атестація № 2 (директорська контрольна робота)

Практичне заняття. Державний кредит – 2 год.

План.

8.1. Суть і значення державного кредиту.

8.2. Форми державного кредиту та їх характеристика.

Практичне заняття. Міжнародні фінанси – 2 год.

План.

- 9.1. Сутність міжнародних фінансів.
- 9.2. Суб'єкти міжнародних фінансових відносин.
- 9.3. Міжнародні довгострокові кредити.

Рубіжна атестація № 3.

Самостійна робота студента – 86 год.

Виконання студентом індивідуального завдання – 4 год.

Підсумковий контроль (екзамен).

6. Самостійна робота студента – 86 год.

№ з/п	Назва теми
1.	Фінансові системи розвинених зарубіжних країн (США, Великобританії, Німеччини, Японії, Франції).
2.	Фінансова політика та фінансова безпека держави.
3.	Стратегія і тактика фінансової політики. Зв'язок фінансової, грошової та кредитної політики.
4.	Державний борг України та боргова безпека.
5.	Позики МВФ Україні.
6.	Медичне страхування.
7.	Міжнародні фінансові інституції.
8.	СОТ та Україна.
9.	Відносини України з ЄС.

7. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни “Фінанси” виконується самостійно кожним студентом та охоплює усі основні теми курсу. Метою виконання індивідуальних завдань є практичне засвоєння основних понять і принципів для розв’язування конкретних завдань.

8. Методи навчання

Вивчення дисципліни “Фінанси” передбачає: лекційні та практичні (лабораторні) заняття, самостійну роботу студентів, а також виконання індивідуального завдання.

Вивчення дисципліни “Фінанси” базується на знаннях, отриманих при вивченні наступних дисциплін: “Економічна теорія”, “Бухгалтерський облік”, “Менеджмент”, “Фінанси підприємства”, “Економіка ринків праці”, “Економіка та нормування праці”, “Економіка підприємства”.

Організація навчання здійснюється за кредитно-модульною системою з елементами тестування та рейтинговим оцінюванням знань студентів у відповідності з Концепцією впровадження в Україні Болонського процесу.

9. Методи контролю

Вивчення дисципліни передбачає наявність трьох модульних контролів в межах загального обсягу годин і проведення підсумкового контролю у вигляді екзамену.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

На протязі семестру студенти складають наступні види контролю:

В процесі вивчення дисципліни “Фінанси” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Фінанси” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (директорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за творче завдання та поточне опитування)	Разом
30 %	40 %	30 %	100 %

Порівняльна характеристика балів, які були отримані модульний контроль, з оцінками за національною та за європейською шкалою наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

<i>Бали</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Оцінка за європейською шкалою</i>
1-11	не зараховано	FX
12-17	зараховано	E
18-20		D
21-23		C
24-26		B
27-30		A

Сумарна оцінка виставляється за національною та європейською шкалами. Вона складається за сумою балів результатів першого модульного контролю, другого модульного контролю та підсумкового контролю (заліку). Таким чином, загальна сумарна оцінка не перевищує 100 балів. Вона виставляються за наступною системою (див. таблицю 3).

Таблиця 3

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру</i>	<i>Оцінка за європейською шкалою (ECTS)</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
90 – 100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
1-49	FX	не зараховано

Результати усіх видів контролю виставляються до залікової відомості та до індивідуального плану студента.

11. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій (друкований та електронний варіанти).
2. Плани проведення практичних (лабораторних занять) - друкований та електронний варіанти.
3. Тематичний план проведення занять з дисципліни.

4. Завдання трьох модульних контрольних робіт.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
2. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / Т.О. Резнікова, А.О. Мельник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 248 с.
3. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І.М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
4. Податкова система : підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
5. Публічні фінанси : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В.Г. Дем'янишин, Т.О. Кізіма, О.І. Тулай та ін.; за ред. д.е.н., професора Кириленко О.П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.
6. Теорія фінансів : навчальний посібник / О.А. Вінницька.; Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2018. 309 с.
7. Фінанси : підручник / Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. ; за ред. В.І. Грушка. К.: Ліра-К, 2020. 600 с.
8. Фінанси : навчальний посібник : експрес курс / [Волохова І.С., Шикіна Н.А., Волкова О.Г. та ін.] ; за заг. ред. Волохової І.С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
9. Фінанси підприємств : підручник / [Н.О. Власова та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Світ книг, 2018. 437 с.
10. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань ; Держ. Фіскальна служба України, Ун-т держ. фіскальної служби України. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
11. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. К. : ЦУЛ, 2021. 150 с.

12. Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій [та ін.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : Ліра-К, 2021. 728 с.

13. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії : Вступ до фінансової науки; пер. з нім. С.І. Терещенко, О.О. Терещенка; за наук. ред. В. Федосова. К.: Либідь, 2000. 653 с.

14. Булавинець В., Карпишин Н. Резерви зростання доходів місцевих бюджетів України. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій : монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової. Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. С. 76-86.

15. Дем'янишин В., Лободіна З., Кізима Т. Організаційно-методичні засади вдосконалення планування видатків бюджету держави на соціальний захист сімей з дітьми. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. Вип. 1 (95). С. 69-85.

16. Кізима Т. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. Світ фінансів. 2019. Вип. 1 (58). С. 7-18.

17. Кізима Т. Фінансові інструменти залучення заощаджень домогосподарств до інвестиційних процесів: прагматико-аналітичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 4 (90). С. 33-47.

18. Кізима Т., Горин В. Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. Галицький економічний вісник. 2020. Том 64. № 3. С. 96-106.

19. Кізима Т., Хамига Ю. Фінансове шахрайство: теоретична концептуалізація та економічне підґрунтя. Світ фінансів. 2019. Вип. 2 (59). С. 109-123.

20. Кізима Т.О. Напрями реструктуризації фінансової системи України у контексті сучасних глобальних трендів. Сьомі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія : зб. наук. праць. (м. Тернопіль, 16 лист. 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 146 с. С. 60-62.

21. Кізима Т.О. Сучасні тренди розвитку фінансової системи України у контексті загальносвітових тенденцій. Сучасні тенденції розвитку економіки,

фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : збірн. матер. Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 10 лист. 2021 р.). Київ: КУБГ, 2021. С. 48-51.

22. Кнейслер О., Спасів Н., Кізима Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. Світ фінансів. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.

23. Коваль С.Л., Грицишина Л.І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2020. № 4 (65). С. 131–143. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1373>

24. Коваль С.Л., Сидор І.П. Потенційні можливості зростання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні та їх вплив на рівень життя населення. Регіональна економіка та управління. 2019. № 3. С. 92–96. URL: <http://sisee.zp.ua/index.php/ua/ct-menu-item-7/ct-menuitem-9>

25. Коваль С.Л., Сидор І.П. Фінансове забезпечення банківських послуг. Агросвіт. 2020. № 15. С. 30–35. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3268&i=3>

26. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. Вісник економіки. 2021. Вип. 4 (102). С. 38-56.

27. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 46. С. 177-183.

28. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 86-91.

29. Сидор І.П., Коваль С.Л. Фінансові аспекти функціонування територіальних громад: теоретико-концептуальний зріз. Економічні студії. 2021. № 1 (31). С. 130–137. [http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1\(31\)_2021.pdf](http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1(31)_2021.pdf)

30. Сидорчук А., Кириленко О., Коваль С., & Сидор І. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. Вип. 3 (44). Р. 82–91. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.44.2022.3786>

31. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2019. 306 с. URL : <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>
32. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. №2. С. 48-56.
33. Dubrovina N., Neubauerova E., Fabuš M., Tulai O. The evaluation of indices of public finance distribution on central and local levels for EU countries. *Journal of European Economy*. 2019. № 4. P. 454-465.
34. *Financial Thought of Ukraine : Genesis and Evolution: encyclopedia : in two volumes. Volume 2* / A. Krysovaty, V. Fedosov, S. Yuriy, P. Yukhymenko ; scientific editor V. Fedosov. Berlin : [б. в.], 2016. 511 p.
35. Giebe C., Hammerström L., Zwerenz D. Big Data & Analytics as a sustainable Customer Loyalty Instrument in Banking and Finance. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2019. Vol. 3(4). P. 74-88.
36. Keynes J.M. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory>.
37. Kizyma T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. *Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance : monograph* / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City: Draft2Digital Publishing House, 2018. 446 p.
38. Kizyma T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. №2 (29). P. 355-36. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2095>
39. Kizyma T.O., Lobodina Z.M., Kizyma A.Ya. Optimization of budget funds expenditures on organization of the state activity. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. Vol. 2. №5. P. 183-190. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/136531/136955>

40. Kozarezenko L., Petrushenko Y. Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. Marketing and Management of Innovations. 2018. № 4. P. 191–202.

41. Krysovaty A., Desyatnyuk O., Tulai O. Public finances and sustainable development: opportunities and challenges. Social, economic, legal and financial challenges in the context of global transformations: Monograph. Bratislava-Kharkiv, 2019. P.10–17.

42. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioral finances. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2022. Vol. 5 (46). С. 109–125. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3886>

43. Lobodina Z.M., Lopushniak H.S., Kizyma T.O., Lyvdar M.V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3008>

44. Musgrave R. A. Economics of Fiscal Federalism. Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers. Vol. 2. Brighton, U.K. : Wheatsheaf Books Ltd, 1986. P. 33–41.

45. Secinaro S., Calandra D., Petricean D., Chmet F. Social Finance and Banking Research as a Driver for Sustainable Development: A Bibliometric Analysis. Sustainability. 2021. Vol. 13. № 330. URL: <https://doi.org/10.3390/su13010330>

46. Vdovychenko A. How does fiscal policy affect gdp and inflation in Ukraine? Visnyk of the National Bank of Ukraine. № 244. 2018. PP. 25–43. URL: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/244_2.pdf

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

2. Державний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>